

С-4765

239004

РК-14

Петро Сліпчук

УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО

Ціна 2 крб. 50 коп.

1) 8(c2)2

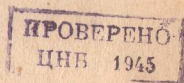
2) Меморандум
опер. бюро

3) 32/B 9

С 476-Б.

ПЕТРО СЛІПЧУК

БАЙКИ

УКРАЇНСЬКЕ
ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО
Київ 1944 Харків

58

02

КОЗЕЛ ТА СКЕЛЯ

Облізлому козлові закортіло

Із Склею поміряти козячу силу.

Проголосив козел на цілий світ:

„Піду на Склею я війною,

Що заважа мені привільно жить,

Що на шляху моїм стоїть горою.

Не потерплю я цього зла,

Не потерплю великої наруги...“

І не впізнати тепер козла:

Надувсь, не трісне мало від натуги,

Гребе козячими ногами,

На цілий світ загрожує рогами,

На Склею коситься і очі лупить.

Та раптом як уцупить

У скелю головою,

Аж полум'я знялося над горою.

Та Склея знов стоїть, козла дратує.

А він сторочиться й лютує,

То зайде спереду, то збоку пробереться.

Ударить ще раз. Знов і знов,

Уже струмками кров

Із лоба ллється,

Та все ж розбити Склею не вдається.

Так бивсь козел і впав без тями,

Від люті дригає ногами,

Мотає битими рогами...

Аж зирк — над ним ворона криче,

І мсвить так:

„Тобі скажу я, небораче,

Багато літ я прожила,

Та не було того на світі,

Щоб Склея та злякалася козла,—

Дурним бо лобом Склі не розбити“.

* * *

Мораль така: усі дізналися тепер:

Козел — то Гітлер, а Склея та — СРСР.

Аж зирк — над ним ворона криче, і мовить так: „Тобі скажу я, небораче, багато літ я прожила, та не було того на світі, щоб Скеля та злякалася Козла“.

ВІСЬ

Дурного телепня пізнаєш всюди.
То правду кажуть люди:
Дурний що зробить — курям сміх,—
Ні торба вам, ні міх.

Раз Гітлер з Муссоліні узялись
З гнилого дерева зробити вісь.
Знайшли сокиру та долота,
Смоли, ще й клоччя фунтів два,
І закипіла в них робота,
Аж потом очі залива:
Той обід гне, той струже шпицю,
Не їсться бідним і не спиться.

Коли, дивись,—
Готова вісь.

Здається, можна і спочить,
Так ні, проїхатись їм закортіло.
Ото ще тільки поруч сіли,
Аж вісь уже скрипить, тріщить.
Та їм до того діла мало
(Дурні-дурні, немов без хліба сало):
„Ми,— кажуть,— світ об'їдем враз.
Що нам моря та океани?

Махнем через Кавказ
І на Уралі відпочити станем“.

Поїхали премудрою бідною,
Та тільки під Москвою
Згубили шпицю не одну.
Під Сталінградом поламалась шина,
Згоріли втулки на Дону,
А під Орлом і Харковом уся машина
Тріщати почала.

Коли це в Римі — „Трісь!“
І розлетілась вісь,
Неначе й не була.

В багно звалився Муссоліні,
Вірьовки Гітлер жде в Берліні.

Коли це в Римі — „Трісь!“. І розлетілась вісь

ХАЗЯЇН ТА СОБАКИ

В однім дворі на смітнику жили два пси,
Та вже такі були奴жачи:
Хазяїн скаже:— „Те подай! Те принеси!“—
Так з чотирьох і кинуться собаки,—
Хазяїну усякий хоче догодити.

У них він був крутий,
Ото ж відмовитись не смій,
Бо будеш битий.

А щоб собаки ті були слухняні,
Хазяїн мав ще й батого дротяні.
Та якось трапилось так,

Що тих собак
Хазяїн пожалів:

На смітник кістку викинув, що сам не з'їв,
І наказав:

— Гризїть,
Та вірою мені служїть!..

Схопили кістку пси
І ну її по смітнику тягать.
Від злості, знай, деруть носи,
Та зуби скалять, ще й гарчать.
Той тягне, впершись чотирма, а той на задні сів
Готові вже зчепитися зубами...
Та страх бере: цього хазяїн не велів,
Ще одшмагає батогоми,

Та й кістку візьме геть,
Тоді хоч круть, хоч верть.

Гризуться так, а поділити кістку не вдається...
Хазяїн бачить та сміється.

* * *

Так деякі німецькїї васали,
Коли до Гітлера в кумпанію пристали,
Гризучись, ділять те, що він їм кинув,
Вужем повзуть, згинають втрое спину.

І наказав: — гризїть, та вірою мені служїть!

ЯК ГІТЛЕР ТРОФЕЇ ДІЛИВ

Цю байку з приказки почнем:
Хто вітер сів — бурю жне.

Щоб поділити трофеї, взяті на війні,
В Берлін під новорічну ніч
Покликав Гітлер всіх своїх служак
І мовити почав їм так:

— Як бачите, я щедрий чоловік:—
Поділим рівно все, що набули за рік.

Тобі, Беніто,
Як ти не воював все літо,
Ось цей пучок
Березових різок.
Хто мріяв про млинці,
Одержує і гулі і синці...

Тут Маннергейм озвався мерщій:
— Мені якби... куді,
Та тільки щоб густіші
(Ховатись буде безпечніше).

— Я б килим-самольот узяв,—
Враз Антонеску тихо пропищав:—
В Криму сидять мої солдати,
Ото було б їм легко утікати...

І Хорті голос подає з кутка:
— А я не хочу вже нічого —
Пустить лишень мене живого,
Бо пайка буде не легка...

Це чиста правда, а не сміх:
Дільбу вчинили дуже ловко.
Що ж Гітлеру, як старшому між них?
Міцна лишилася віршовка.
То як вже не крути, виходить на одно:
Не тратьте, куме, сили — спускайтеся на дно.

Дільбу вчинили дуже ловко. Що ж Гітлеру, як старшому
між них? Міцна лишилася вірьовка

ГІТЛЕР ТА БУБЛИКИ

Народнее прислів'я так навчає:
Хто яму іншому копає,
Той сам до неї потрапляє.

Недавно ще хвалився Гітлер так:
„На бублики великий я мастак,
Коли захочу,—
Усю Червону Армію оточу,
В оточенні опиниться уся Росія,—
А я все їстиму вкраїнські бублики гарячі,—
Бо це ж не може бути іначе!..“

Така на дурника найшла психія,
А того, бачте, і не знав,
Що бублики у нас такі для нього є,
Яких арійський рот не розжує.

От перший скуштував
Під Сталінградом.

Міцненький там спекли цим гадам,
Що як не гризли вже зубами—

Не допомогло,

Лиш триста тридцять тисяч полягло,
А Гітлер до зими носився з синяками.

От рік минув.

Ще сталінградські не облізли пухирі,
Як раптом на Дніпрі
І знову бублик затягнувсь.

„Та що це за напасть?—в безсиллі Гітлер репетує.—
Чи це чортяка сам жартує?

Чи доля вже така моя?

Щось не второпаю тут я.

Доволі з мене бубликів, доволі!
І так від них у пупі ріже...“

Аж глядь: під Запоріжжям,
У самім Нікополі

Вже новий бублик вготували,

„Доволі з мене бубликів, доволі!“

Та ще підбавили гостинців з криці,
Свинцю підсипали, в Дніпрі скупали,
Щоб пам'ятали кляті фріци
Про наші бублики і дні і ночі.

* * *

Цю істину усяк повинен знати:
Ми добре бубликом умієм частувати
Того, хто на чуже охочий.

ДВА ВОВКИ

Раз вовкові вночі десь пощастило
Ягня подупити з хліва.
Таке утнувши грішне діло
(Як це завжди із зlodієм бува),
Вовк кинувся тікати без тями
Та по дорозі впав до ями.
Сидить, сердешний, — і ні сюди, і ні туди, —
Вже не минуть йому біди:
Як видно, боком вилізе це зло...
В цей час сюдою німчика лихе несло,
І він у ямі опинився.
Присів в куточку, і ні пари з уст
(Той німець був чималий боягуз).
Посидів трохи, роздивився,
Аж бачить — вовк
З ягням сидить смирененько.
„Мій братику, здоров!
Тебе шукаю я давненько,
Щоб, бач, добром вслужити.

Які нещасні ми з тобою в цім краю, —
Нас всюди гонять, всюди б'ють,
Не можна й дня спокійно тут прожити.
І що за люди вже погані,
А надто тії партизани.
Оце полковнику фон-Куренбосу
Дали такого чосу,

„Тут німця піби й не було“.

Що краще й не питай.

А вчора цілий полк СС розбили.

Поганий край...

Давай тікати, поки ребра цілі“.

„Та як же, братику, навчи.

Кажі мерщій, бо з страху згину...”

„А ти, рідненький, не скажи.

Ось підставляй, лишень, сюди бо спину,

Я вилізу, ягня мені подай із ями,

Тебе я витягну й руками“.

Зрадів дурний вовчисько мові цій:

Підставив спину. Тут німця ніби й не було.

Ягня забрав, — і, щоб ви думали? — мерщій

Такого драпу дав, що аж під небом загуло.

А як же вовк, що німця від біди порятував?

За це від німця добру дяку мав:

Той каменем його між вуха пригостив,

Що злодій-вовк упав

Та жалібно завив.

* * *

В народі є така помовка:

Проклятий німець — гірше вовка.

А хто до німця в дружбу пнеться, —

Той вдвічі лиха набереться.

ВОВК ТА НІМЕЦЬ

Голодний вовк блукав по полю,

Вже ледве-ледве ноги волочив.

Під вечір десь в куші забрів

Та з жалю як завив,

Кленучи гірку вовчу долю:

„І що за світ настав проклятий,

І що за дні пішли страшні:

Ані баранчика тобі, ні поросяти.

Невже ж бо доведеться подихати?..

Ох, лихо, лишенько мені...

А все ті німці вузлуваті,
Ті іроди прокляті,
Занапали світлий край,
А ти хоч пропадай..."

Замовк тут вовк, з журби хитає головою,
А за печінки голод ссе та ссе.
Коли — шелесть щось жовтою травою,
Чи це, бува, не німця чорт несе?
Аж гульк: вівця бреде кущами.
Оце так знахідка, так-так!
Вовк клацає голодними зубами
Та губи лиже неборак:

Вечеря буде, що й казати!
Почав голодний вовк чекати,
Прийнявши позу бойову.

Та раптом:

Бах! — Вівця звалилася в траву,
І німець тут як тут.
„Баран — зер гут!
На Україні — гут барани“.
І вже вівцю на плечі хтів звалити.
Та де взялися партизани.
Сокира блиснула — і німцеві не жити.
Жартуючи, вівцю взяли
(А німця кинули лежати),
І знов дорогою своєю всі пішли.

* * *

Мораль цієї байки ось така:
Фашиста кожного ця смерть чекає,
Що на чуже добро криваві руки простягає,
За це й кара їх гнівная рука.

ГАНС ТА САЛО

Злодюга Ганс без діла шлявся у Берліні,
Та хтось йому сказав, що, бачте, на Вкраїні
Багато сала
(Про це і Грета десь читала).

І Ганс, надувшись, сказав:

„Доволі

В Берліні з голоду хиріти!

Нах Україне я піду шукати долі

І, як належить німцеві, там буду жити.

Ковбаси їстиму свинячі,

А на закуску — одбивні телячі,

(Сосиски будуть напридачу),

Ще рому вихилю чарчину,

Тобі чогось сюди підкину.

Чого ж сидить мені в Берліні?

А сало вкрайніше — зер гут!

Прощай, мене там ждуть!..

Ерзац-хлібину взяв з собою,

Із Гретою своєю попрощався

Та швидкою ходою

На станцію попхався...

Село вкраїнськеє. Таке звичайнеє село

(Якби тут німця не було,

То й досі квітло б та цвіло)...

Припхався Ганс. Зібрав громаду,

Обвів голодними очима всіх

Й почав таку нікчемну раду:

„Хазяїн грізний я, і наймитів лихих

Не потерплю!

За шкіру сала всім заллю.

А щодо сала — треба знати:

Мені його віднині споживати“.

З юрби озвався Опанас:

„Ми салом вас завжди готові угостити,

І бережем його лише для вас:

Так на тобі, бандите,

За ласку вовчу гідну плату!“

І Гансові до ніг жбурнув гранату.

Злодюзі Гансу перепало,

Немов Рябку за сало.

* * *

В нас кажуть: на чужий бо коровай

Голодний рот не роззявляй.

Щоб німчура завжди про наше сало пам'ятала,

За шкіру їм залити треба сала.

ВОВЧЕННЯ У ЯМІ

Недавно до господаря у хлів
Занадилося вовків

Чимало:

Гляди — ягня й пропало.

Тут злість господаря взяла:

— Провчу я сірих, щоби до села

Їм путь заказана була,

Щоб на чужее не були очі...

Господар яму викопав на вовчому шляху.

Не знаючи про доленьку лиху,

Вовки пішли по здобич опівночі,—

А довелось у ямі ночувать.

Прийшов господар вранці,

Уздрів вовків і каже їм:

„Ну що ж, поганці,

А нум тепер за все відповідать“.

Коли це вовчєня вилазить із кутка,

Таке кудлате та нікчемне,

І до господаря гука:

„Ти не впізнав мене напевне?

Дивися, я не вовк, їйбогу ні.

Повір мені:

Не думав їсти я овець твоїх,

Лиш так... прийшов поглянути на них,

Полюбуватися достатками твоїми“...

— „Тебе,— господар відказав,— застав я з ними;

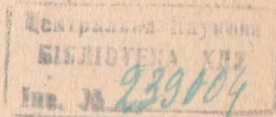
До хліву разом ви ходили,

І шкоду разом всі робили,

Отож і шлях один вам до могили“.

* * *

Такої заспівало наших ворогів не мало,
Як з вовком-Гітлером їм добре перепало.

II

КІВЬ ТА КІТ

— Поїдемо, — раз ківь сказав коту.

— Куди?

— Невже не знаєш? — працювати.

— Та я, мабуть, полежу ще отут.

Мені, бач, треба почекати...

Чи то ж воно погано тут?

І їсти є, і сонце гріє,

А ген — сади цвітуть,

Травиця в полі зеленіє.

На сонечку погріюсь я,

Почую пісню солов'я

Та відпочину трохи від турботи

(Втомився, друже, від роботи).

А втім,

Дивися, — он будують дім, —

І я знайду куточок в нім.

Для мене треба небагато —

Либонь, одну кімнату...

А люди, бачиш, роблять як завзято:

Вночі і вдень,

У будень, в свято.

Аж любо глянути на них,

Яке геройство! Що за люди!..

— Мовчи, ледащо. Годі, буде! —

Тут ківь сказав. — Про них

Ти й слова мовити не смієш,

Ім непотрібні ледаря похвали, —

Про це вони чували.

Ти ділом докажи, що теж робити вмієш,

А то чекаєш на готове.

Не по дорозі нам. Бувай здоровий.

* * *

Такі коти ще водяться у нас:

Похвалять за геройство вас,

Самі ж до праці не спішать,

Готового — до смерті ладні ждять.

ОВЕРКО ДОВБНЯ

Оверко Довбня був непосидючий чоловік.
А що вже говіркий, то й не сказати вам:
Де мітинг, збори, чи нарада — він вже там

І сипає слів потік:
Як треба зараз жити,
Як у воєнний час робити,

Щоб всюди був порядок, лад;
Або про те, як доглядать корів,
Які прибутки може дати сад..
Закінчить тим, щоб на роботі всяк горів.
А сам нестрижений, небритий,
І заспаний завжди, і неумитий
І чоботи брудні, ще й гудзик непришитий.
Завважить хто — так відповідь одна:

— Не час про це... Війна!

Та якось трапилось так,
Що Довбня наш ускочив в лободу.
В їдальні (там Оверко завоював був)
Стільці поламані, а на столах, на кухні брудно.
Обід поганий і холодний подавали,
Та ще й за тим годинами стояли.
Оверко того і не бачив, і не чув.

— Війна! — базіка. — Зрозумійте — трудно.

Не час тут думать про смачні обіди,
Це не наблизить час бажаної перемоги..
Йому хтось з черги мовив тихо:

— Раз Довбня тут — то тут і лихо.

* * *

Мораль цієї байки легко відгадати:
Таких Оверків скрізь у шию гнати,
Бо здавна вже відомо стало,
Де слів багато — діла мало.

І сипле слів потік: як треба зараз жити,
Як у воєнний час робити...

ДИРЕКТОР - НЕДОТЕПА

Давно на світі так ведеться,
Що з недотепи всяк сміється.

Недавно на однім заводі
Вбиральниця спізнилась на роботу:
Директор крик зчинив і гам:

„— Ні, годі!

Я відіб'ю у неї цю охоту.

В военний час робить прогули?
Зібрати зараз всіх робітників,—

• Скажу їм кілька слів,
Щоб знали всі і чули,
Бо я не потерплю цього!..“

— Так зараз же працюють люди,—
Тут попередили його.

— „Дарма. Великої біди не буде,
Якщо ми станем на хвилину.

Зате на всіх я вплину,

Байдикувать, щоб іншим не кортіло,

А знай робили діло“.

І враз, як в казані все закипіло:
Метнулися на збори всіх скликати,
Замовк завод. Спинилися верстати.
Лише директор дві години говорив:
Все прибиральницю ганьбив,

То колектив весь закликав,

Щоб працювали дружно, без упину,

А того нібито й не знав,

Що весь завод гуляв

З його вини вже третюю годину.

* * *

Якщо не зміркував як слід—за діло не берись,
Бо шкоду зробиш,— не користь.

І канцелярія пішла писати!..

БЮРОКРАТ

Почнем цю розповідь звідсіль:
В містечку нашому була артіль,
І був там зав,
Рахівника в підмогу мав.
І добре вже господарювали.
Та якось завом іншого обрали.
От новий зав схотів нажити слави:
І почали в артілі тій зростати

Штати:

Узяв собі він три помзави,
Та секретарок щось аж сім,
Ще головбухів, бухів і помбухів...
І заходивсь шукать роботу всім,

Бо не сидіти ж їм
Спустивши вуха.
То ж видумав наш зав:

Усякий папірець сім підписів щоб мав,
І був записаний у десятку книг,
Щоб на столі лежав

Паперів стіг
(Бо жить без цього він не міг).

І канцелярія пішла писати!..
Минули дні — в паперах зав почав втопати.

Та добрі люди врятували:
Бюрократичную породу
Враз вивели на чисту воду
І зава геть нагнали.

* * *

Читачу! Приказку собі запам'ятай:
Погане зілля з корнем виривай.
Щоб не завівсь у вас подібний зав, —
Цю байку вам я розказав.

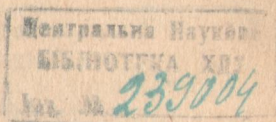
ЗМІСТ

I

	Стор
Козел та скеля	2
Вісь	4
Хазяїн та собаки	6
Як Гітлер трофеї ділив	8
Гітлер та бублики	10
Два вовки	12
Вовк та німець	14
Ганс та садо	15
Вовчення у ямі	17

II

Кінь та кіт	18
Оверко Довбня	19
Директор-недотепа	21
Бюрократ	22

Редактор С. Воскресенко

Художник К. Агніт

Петр Слипчук — Басни

(На українском языке)

БЦ 07287. Зам. 787. 1 $\frac{1}{2}$ друк. арк. В одному друк. арк. 38.000 знаків

Підписано до друку 15-IX 1944 р. Тираж 5.000

Харків. Друкарня ім. Фрунзе.

